

Gümüşhane'deki Aşılama Yüzdelerinde Rakamsal Hatalar Var

HASAN PİR

Türkiye haritası üzerinde en az Kovid-19 aşısı vurulan illerin içinde uzun süre kırmızı renkli olan ve kısa süre önce de turuncu renge dönen Gümüşhane'nin de yer almasının hem Gümüşhane sağlık camiasının hem de Gümüşhanelilerin moralini bozduğu bir gerçektir.

Gümüşhane Valisi Kamuran Taşbilek başta olmak üzere hem genel idare yetkililerinin hem de sağlık camiasının cansiperane çalışmasına rağmen ve Gümüşhanelilerin de aşı konusunda duyarlı olmasına rağmen Gümüşhane'de aşı sayısının düşük olmaması gerekiyordu.

Bu konuyu uzun süre araştırdık ve kamuoyunu doğru bilgilendirmek adına ulaştığımız bilgileri sizlerle paylaşmak istiyoruz.

Sağlık Bakanlığı, aşılama verilerini hazırlarken il nüfus sayılarını TÜİK'ten alıyor.

TÜİK'ten alınan rakamlara göre Gümüşhane'de aşılama hedef nüfus 112.772 görülüyor.

Halbuki Gümüşhane'de yaşayan gerçek aşı hedef nüfusu bu değil. Gerçek hedef nüfus sağlık ocakları, aile hekimleri gibi birimlerde kayıtlı nüfus olan 96.014 rakamıdır.

Sağlık Bakanlığı rakamları ile Gümüşhane sağlık birimlerindeki bu iki rakam arasında 16.758 fark var.

Edindiğimiz bilgiye göre Gümüşhane'de 1. Doz aşı olan kişi sayısı 20 Ağustos Cuma akşamı itibarıyla 62.180 idi.

Sağlık Bakanlığı'nın esas aldığı TÜİK kayıtlarındaki Gümüşhane'nin aşı hedef nüfusu olan 112.772 ile 1. Aşısını olan 62.180 vatandaşımızı oranladığımızda Gümüşhane'de 1. Aşı yaptıran kişilerin oranı %55.13 olmaktadır. Ama; Gümüşhane'de kayıtlı olup da ikamet etmeyen 16.758 kişiyi dikkate almadan sağlık kurumlarındaki kayıtlı hedef nüfus sayısı olan 96.014 nüfus toplamına göre bir oranlama yaparsak o zaman Gümüşhane'de birinci aşığı olan hedef nüfus oranı % 64.76 olmaktadır.

Diğer taraftan Sağlık Bakanlığı'nın **SİNA** siteminde Gümüşhane'nin aşı hedef nüfusu olarak gösterilen 102.296 rakamı bile baz alındığında günlük açıklanan oranların üzerinde bir oran çıkmaktadır.

Bu hata neden kaynaklı?

Gümüşhane belediyelerinin, İller Bankası paylarının yüksek olması için yıl sonlarında büyük şehirlere ve yurt dışından transfer ettikleri nüfus bu hataya neden olmaktadır.

Şu anda, Gümüşhane il nüfusuna kayıtlı olup da ilde ikamet etmeyen 20 bin civarında nüfus olduğu tahmin edilmektedir. İşte bu ikamet etmeyen nüfus hedef nüfus içinde görüldüğünden aşılama oranlarının da düşük çıkmasına neden olmaktadır.

2003 yılında benzer bir sorun Milli Eğitim'de yaşanmıştı ve halen de yaşanıyor.

2003 Yılında UNİCEF tarafından yayımlanan bir raporda Gümüşhane'de okullaşma oranları çok düşük seviyelerde gösteriliyordu. Halbuki sahadaki uygulamada okullaşma oranlarında Gümüşhane, Türkiye ortalamasının çok üzerindedir. 0 yıllarda da yine Gümüşhane Belediyelerinin İller Bankası'ndan pay alabilmek adına Gümüşhane'de ikamet etmeyen nüfusu ilçe ve beldelere yeni nüfus olarak kaydettirmeleri sonunda TÜİK verilerinde il nüfusu artınca okul öncesi kurumlardaki öğrenci sayıları oranı birden düşmüş oldu. UNİCEF de sayıları o günkü adıyla Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE) den almıştı.

O zaman Gümüşhane Milli Eğitim Müdürlüğü'nde Müdür Yardımcısı olarak görev yapıyordum. Bu hatalı durumu düzeltmek için resmi yazışmalarla Milli Eğitim Bakanlığı'ndan izin alıp hazırlıklar yaptık ve uzun planlama ve hazırlık dönemi

sonunda 2004 yılında 1300 personelle Gümüşhane il genelinde kapı kapı dolaşarak yeni bir nüfus sayımı yaptık. Çıkan sonuçları da Milli Eğitim Bakanlığı'na ve UNİCEF'e gönderdik. Basın ve kamuoyu ile paylaştık.

Sahada birebir yaptığımız sayım sonucunda UNİCEF'in Gümüşhane il genelinde % 61.8 olarak gösterdiği ilköğretimdeki okullaşma oranını % 99.40 olarak tespit ettik. Aynı şekilde UNİCEF'in Gümüşhane il genelinde % 4.5 olarak gösterdiği okul öncesi okullaşma oranının ise %23 olduğunu gördük.

Günümüzde okullaşma oranlarının belirlenmesinde de yine TÜİK rakamları baz alındığı için Gümüşhane'deki okullaşma oranlarının da hâlâ gerçeği yansıtmadığı kanaatindeyim.

Sağlık Bakanlığı Gümüşhane'nin bu özel durumunu kabul etmelidir

Gümüşhane'de Milli Eğitim'de 2004 yılında yaşanan ve resmi kayıtlara giren bu örnekten de hareketle aşı olayında da yapılması gereken şey, Sağlık Bakanlığı'nın oranlama yaparken TÜİK il nüfus verilerini değil de sağlık kurumlarında kayıtlı olan nüfusu baz alması ve buna göre oranlama yapması gereğidir.

Gümüşhane'nin Türkiye ve dünya kamuoyuna sürekli olarak gerçek olmayan rakamlarla tanıtılması bir hak ihlalidir. Her sorunun çözümü olduğu gibi bu sorun da bir an önce çözülmeli ve Gümüşhane'de ikamet etmeyen nüfus istatistiklerde kesinlikle yer almamalıdır.

Güzel günler dileğiyle.